

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Doct. Martini Lvtherii Avgvstiniani Theologi Synceri
Lvcvbrationvm Pars Vna, quas ædidit usq[ue] in annum
præsentem XX. Catalogum earu[m] uersa tibi pagina
indicabit. Alio Tomo, Domino Volente, ...**

Luther, Martin

Basileae, 1520

VD16 L 3411

Contra Malignvm Ioannis Eccii Ivdicivm, Svper Aliquot articulis, a fratribus
quibusdam ei suppositis, Martini Lutherij defensio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34878

CONTRA MALIGNVM

IOANNIS ECCII IVDICIUM, SVPER ALI
quot articulis, a fratribus quibusdam ei suppositis,
Martini Lutheri defensio.

F. MARTINVS LVThERIVS
bono lectori S.

LEGIMVS in euangelio, Iudeos, quando Christum perire querebant, nec haberent in quo accusarent, uerba eius captasse, atque deprauasse, & crimina aduersus eum mendacis suis composuisse, quale est, cum reddenda quae sunt caesaris caesari, docuisset, quod homicidae illi in aliam partem rapientes criminati sunt, eum prohibuisse tributa dari caesari. Ita cum illos templum suum soluturos praediceret in signum, illi templum dei ab eo soluendum, & in triduo reaedificandum interpretantes, tanquam blasphemum accusarunt. In tales & ego, mihi lector, nouos quosdam sanctos nuper impegit, qui eadem inuidia languentes, cum Christi uerbis per me expositis resistere non possent, coeperunt mendosus aliquot articulos effingere, mihique adscribere, ut ipsos ueros damnarent. Et ut totam noscassent fabulam, sunt nobis finitimi quidam fratres, qui cum auditoribus meis ad se uocatis, familiariter congressi, priuato colloquio super doctrina mea contendunt (nam ut sunt homines de deo penitus desperantes, fame se perituros timet nisi populum suis nanijs ac fabulis, uel a se, uel sua farinae fratribus excogitatis sibi conciliarerit) Quos cum neque conuincere, neque eorum doctrinae resistere possent, collegerunt articulos, quos ex eo colloquio male apprehenderant, sparserunt eos ubi poterant, obtulerunt sub meo nomine magnatibus, ac iam uulgo quoque me traduxerunt. Ego qui eorum ruditatem miseratus, haec floccifeci, sciens quod non modo contra, sed contra quoque uoluntate suorum, tum maiorum, tum omnium qui eiusdem professionis sunt, id tentarunt. Scripsi tamen eisdem, primum beneuole monens, ut sibi temperarent, ne forte incendium nouum contra seipsos conflarent. Aut si fiderent suo ingenio & scientiae proximam sibi Vuittembergam uenirent, disputaturi, ac confutaturi errores meos. simul addidi, qui essent falsi, & qua ratione quique intelligendi. At fratres non hoc quarentes quo ueritatem agnoscerent, sed quomodo me detractioibus & calumnijs opprimerent, sperauerunt fore, ut Ecciana auctoritate, ex mendacis ueritatem facerent, & quod male ac temere tentarant, illius nomine publice ornaret. Eccius uero occasione aduersus me insaniendi libentissime pro modestia sua amplexus, informationes effutit super eosdem, uelut gaudens ac gratulans, quod me proscindere in terram, neque monitum, ne cognitum liceret. Huc enim maligna eius inuidia ab initio nominis mei semper spectauit. Similem namque ludum, & in uirulentis obeliscis suis iam antea in me luserat, quem ego iam diu benivolentissime nisi ei ignouissem, tale forte orbis Eccium spectaret, ut Syluester meus eius comparatione & doctissimus & speciosissimus haberetur. Nam mihi non est difficile, Eccium Eccianamque scientiam suis pingere coloribus, qui norim hominem intus & in

Vitiant Lutherio uerba sicut Iudaei Christo.

Ex auditoribus Lutheri captarunt articulos.

Rudit amice

Ecciana auctoritas.

Eccius Syluester stolidissimus prope commendat.

cute

cite, qui ut lupus ad philomenam dixit, uox est, ac præterea nihil. Ego uero & indignior sum, quæ ut his Christi domini mei tentationibus conformer, qui inferna millies merui, tamen quoniam sic placitum est in oculis misericordiae dei, non abijciam gratiam eius, & cum inuidia inuidisq; ac maleuolis calumniatoribus libenter negocium habebō, non minore fiducia ueritatem contra mendacia defensus, quæ illi præsumperunt mendacia contra ueritatē producere.

Quare te lector charissime rogo, in hac re nec mihi, nec Eccio, nec fratribus illis faueas, sed pura & simplici ueritati, puram & a studijs partium alienum animum aduerte, solumq; id specta, non quæ multa illi uel ego adduxerimus, sed quæ apte quæ proprie uel ad sacra scripturam, uel ad iustam rationis opinionem, quod a te hoc nomine quæ enixe peto, quod mei moris sit, non adeo multa, sed eadem proprie, & quantum fieri potest, apte ad rem adducere. Eccij contra, unicus scopus sit, quæ plurima, eademq; tum peregrina, tum pugnata producere, solum ut multa saluta coacta, multum spumat, nulla prorsus ratione habita, unde, qua, quid aut quo ualeat quod loquitur. Neq; enim mihi in istis sophistis aliud æque displicet, quæ quod dedita opera a uerbis sacrae scripturae fugiunt. Quorum unus mos est dicere, sancti sic dixerunt, nunquid tu maior es patre nostro Abraham? Tu uero lector, illud Augustini utrinq; adhibeto fidelissimum documentum, quod dicit: Ego solis eis libris, qui Canonici appellantur, hunc honorem deferre didici, ut nullum scriptorem eorum errasse firmissime credam; ceteros uero quacumque talibet sanctitate doctrinaq; præpolleant, ita lego, ut non ideo uerum existimem, quia ipsi sic senserunt, sed si canonicorum librorum autoritate, uel probabili ratione mihi persuadere potuerunt, hoc est, quod B. Paulus quoq; dicit: Omnia probate, quod bonum est tenete. Has sancti spiritus regulas Eccius meus semper & egregie contempsit, uerba textus in sacris literis prorsus pro fabulis habes. Quo fit, ut neq; scripturas ipsas, neq; patrum, quos iactat sententias recte possit aut intelligere, aut aptare, & hac temeritate impleat illud Pauli, i. Timo. j. uolentes esse legis doctores, cum ignorent neq; quid loquantur, neq; de quibus affirmant. Quæ omnia an uere de Eccio dixerim, iam ecce tu ipse lector clare uidebis. Ceterum quod in Eccio mihi intehendi digna esset occasio, quia pactum quod tanto tumultu nobis Lipsia extorsit, ipse primus hoc maledicæ scriptiois genere sine causa rupit; interim dissimulabo, contentus quod scædifrago & maledico calumniatori coactus sum respondere, gaudensq; quod non mihi, sed suæ temeritati imputare cogitur, pacti læsa iura. Vale optime lector.

ARTICVLVS PRIMVS.

Nihil tenet de concilijs generalibus, quia non representant uniuersalem ecclesiam.

Hunc non esse meum, credo, intelligit, quicumque resolutiones meas & dialogum contra Syluestrum legerit, quando id unice deploro ac gemo, nos dignos non esse, ut uideamus legitimum concilium. Ut taceam, quod ipsa fraternalis latinitas, a tropo meæ locutionis abhorrens, satis indicat, inuidiæ commentum esse. Sed Eccius, si boni uiri uoluisset officio fungi, fratres conspescere debuit, aut fratrum Mercurios, & sententiam meam (quæ utiq; nouerat) ostendere. Nunc uero ut ostendat se gaudere alienis malis, addit super dolorem uulnere, & uirulenta mendacia fratrum confirmat, eo ipso quo non compescit, præsertim non audita parte altera. Certus enim sum, hoc nolle ipsum a me sibi fieri, quod ipse facit mihi, Neq; patiar eum se expurgare, quod meam personam non designatam

Ff a se

Eccius & uox,
p̄terea nihil.Nō q̄ multa,
sed q̄ apte de
cantur obser
uandum.Plurima, sed
impertinētia
cogit EcciusScripta hoīna
cū iudicio les
genda.Eccius prior
pactū Lipsiæ
se rupt.Cōcilia legi
tima probat
Lutherus.

se forte dicet. Non enim alio studio nomen meum his suis laruis ineptissimis
Gloria Eccio inuidia iurit. interferuisse credi potest, quod ut haec monstra mihi inureret, tatus est homini ex
 maledicta gloria inuidiae morbus.

Credo autem auditores meos forte dixisse: Concilium generale saepius erras-
 se, & errare posse, tum quod rara sunt concilia illa legitime generalia, quale Nice-
 num fuit; hoc enim dicentes, uerissime dixerunt. At illi pro rusticitate sua, ex
 particulari mox intulerunt uniuersalē, Omne uidelicet concilium reprobatur
 assumptis. Hoc autem eo facilius credo, quod multa similia mihi ab eisdem im-
 pacta sunt, nam cum docerem opera quaedam bona male fieri, mox criminati
 sunt, quod omnia opera bona negarem. Et cum sanctos inuocari pro pecunia
 & re temporali, parum Christianum esse docuissem, statim inuidia magistrata
 clauerunt, me cum Pighardis negare sanctorum culturam. Adeo his Eccianis the-
 ologis placet error, & populi Christiani seductio, ut eos pro uentre suo, non pu-
 deat, etiam aperta ueritati resistere. Ita concilium quodlibet negari a me meti-
 untur, ubi aliquod unum uel errasse, uel errare posse dixi, digni plane discipu-
 li Eccio magistro.

SECUNDVS ARTICVLVS.

Papam negauit uicarium Christi.

Petrum negauit principem apostolorum.

Hic uide, quae te lector, an Eccium meum debeas theologum, an sophistam ex-
 istimare. *Iure di. papa non est uicarij Christi.* Primum fraternalis inuidia articulos non integre posuit, omittens
 hanc partem (iure diuino) nam si hanc addas, catholici sunt articuli, Sed Eccij uel
 deamus inestimabilem, & uere Eccianam eruditionem.

Assumens enim articulos confutandos, iure diuino, multam sane euomit pro-
 bationum crapulam, autoritates scripturae & patrum sic tractans, ut appareat a con-
 uuiuium & a calicibus hanc crapulam ab eo eructatam.

Primo probat ex promissione Petro facta, Matth. xvi. Tu es Petrus, & su-
 per hanc Petram aedificabo &c. haec est iuxta Eccium, Tu es uicarius Christi, &
 apostolorum princeps. Ille est enim modus scripturae interpretandae apud Eccium
 Nec enim aliter decet eum, qui grammaticam insigni fastidio contemnens, gram-
 matistas & puluerulentae scholae magistros appellat, qui suas iamias in sacris
 literis non adorant. Sed uideam⁹ sophistae impiae uerborum Christi deprauationes.

Principio, hoc uerbum Christi, Tu es Petrus &c. oportet quod habeat unum
 primum, principale, & proprium sensum, in quo Christus ipsum protulit.
 Hic autem uel est iste, quod per petram intelligitur Christus ipse, uel apostolus
 Petrus, uterque principalis esse non potest, quia ex duobus sensibus nihil probari
 potest. Si utrumque Eccius confitetur, iam profus nihil probat, quia qua facili-
 tate ipse per petram Petrum, eadem ego Christum accipiam. Immo, non licet,
 nisi bono moderamine, quod infra dicam, uerbum scripturae de Christo dictum, alte-
 ri tribuere. Si autem alterum tantum sequitur, scilicet, quod petra sit Petrus, nec simul
 permittit alium quoque ualere, iam impius deprauator est Eccius, quod demostro.

Primo, quod nusquam in sacris literis Petrus petra dicitur, sed Christus, ut. j. Corin.
 x. Petra autem erat Christus. Et Matth. vii. Comparabitur uiro sapienti, qui aedi-
 ficauit domum suam super petram. Et infra: Fundata enim erat super petram. Adducat ergo
 Eccius etiam uel unum locum scripturae, ubi Petrus dicatur petra. Plus mihi ualet
 unus locus scripturae, quam omnes doctores per Eccium adducti, quamquam nec ipsos
 recte adduxit, ut uidebimus.

Secundo,

Iure di. papa non est uicarij Christi.

Probationes Eccianae r. di. culae pro pri- matu Pontif.

Vnus est sen- sus scripturae uni⁹ loci prin- cipalis.

Petrus nusquam petra dicitur

Secundo, etiam in presenti loco Christus manifeste distinguit Petrum a petra. Nam si uellet per petram intelligi Petrum, dixisset: Tu es petrus, & super te edificabo ecclesiam meam. At cum repetit petram, manifeste indicat, aliud esse Petrum, & aliud petram, quam per pronomen hanc secernit a Petro, demonstrat & exprimit. Et sic ex textu presenti facile prohibebo, ne Eccius possit ostendere Petrum esse petram, Sed & textum ipse pessime sibi conscius, ob hoc maxime fugit, quod sentit eum contra se stare, nec posse quicquam ab eo promoueri per ipsum, ideo ad doctores fugit.

Tertio, quæro an Petrus sit pars ecclesiae, si est pars ecclesiae, ergo non potest esse petra in hoc loco, quia Christus dicit, super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Quare Petrus, cum ecclesia edificatur super petram, & non est petra ipsa nisi Ecciano interpretandi more, idem super seipsum edificari garriat. Vides ne quid sit relictis uerbis scripturae, patrum dicta sine iudicio legere? Aut ergo Petrus non est petra, super quam ecclesia edificatur, aut non est pars ecclesiae, quae edificatur super petram.

Petrus pars
aedificij eccle-
siae, non funda-
mentum est.

Quarto, uerbum edificari, uerbum spiritus est, significans per fidem incorporari, & crescere in Christo; ideo non sine prauitate cogi potest ad potestatem regendae ecclesiae, quae sine fide geri potest. Nam potest tam Papa quam subditus malus esse. Quare prorsus nihil ad rem pertinet tota ista autoritas, quae nihil de primatu, aut potestate regiminis (quae sine fide haberi possunt) sed de fide in Christum solum sonat. Sicut & Matth. vii. Fundata enim erat supra petram, ubi loquitur de persecutionibus, sed constat quod potestas regiminis, qua fundat Ecclesiam, nihil potest in persecutionibus (cum & ipsa patiatur) sed fundatio fidei in spiritu super Christum seruat. Ita, i. Petri. ij. docet Petrus, ut super Christum aedificemur domus spiritualis. Expostulo ergo ab Eccio, ut mihi unum etiam locum ostendat scripturae, ubi aedificare significet summi somnium de regimine; quod ubi non fecerit, nihil est, quod patrum dicta sine textu, sine iudicio profert. Non enim licet claro textui contradicere per quoruncumque autoritatem. Sed & illam sequelam qua dialectica didicerit uellem scire, Ecclesia edificatur super aliquid (ut Petrum) ergo illud est uicarius Christi, & princeps apostolorum. Ergo, si supra fidem aedificabitur (sicut uerum est) fides est uicarius Christi, at hunc uicarium quis uidebit? Non ergo Petro hic regimen promissum est, ut deprauator caecus errat, sed ecclesiae constructio, in spiritu fidei descripta, in cuius Petrus persona consistetur petram, & clauis accipit, ut unanimiter dicunt sancti patres.

Edificari est
incorporari
Christo per
fidem.

Edificare non
significat regi-
gere.

Iam secundo probat, Petrum esse iure diuino uicarium Christi, aequo digno Ecciana sapientia argumento, uidelicet ex nominatione, quia primus nominatur inter apostolos Matth. x. Putas ne anxium istum sophistam uehementer gauisurum fuisse, si potuisset inuenire, Petrum fuisse primo ad apostolatum uocatum? Nam qua gloria Eccius ex nominationis ordine, Petro primatum tribuit, eadem alius ipsum Andreae tribuet ex uocationis ordine, cum sit prior Petro in uocatione, praesertim cum ad hoc autoritas sit Pauli apostoli, qui ideo antecessores & magnos apostolos uocat, quia ante se fuissent uocati. Surgat itaque Andreae aliquis tutor sicut Eccius Petri, & nominationi Petrinae obtendat uocationem Andreae, & uidebis apparere Andream esse primum.

Doleo Theologiae titulos in haec ridicula commenta & aniles nugae descendere, quasi ideo aliquis sit potestate superior, quia nominatur prior, cum sic qualibet rem mundi oporteat esse altera maior, quia potest primo nominari. Nonne inter cardinales, episcopus, immo ut in scriptura maneamus, Ruben prior est in-

Ff ij ter pa

ter patriarchas nominatus; & tamen non iure diuino eorum fuit maior. Et Stephanus prior nominatur inter diaconos, ergo iure diuino rector eorum. Et Lucas ante Ioannem in euāgelij, Marcus ante Lucā nominatur, ergo rector eiusdem. Sed & Iacobus post Petrum ante Ioannē nominatur, ergo Iacobus rector erit Ioānis iure diuino. Et ultimus ap̄forū a penultimo regetur, quia quæ ratio primi ad secundū, eadem erit secundū ad tertium. Tum uide cahos magnū quæstionis, Petrus, Iacobus, Ioannes suo ordine nominantur frequentissime. At Matth. x. Andreas locum secundum habet, Philippus tertium, Bartholomæus quartum. Sed piget pudetq; me tam insulsæ dialecticæ Eccij, ex ordinis primatate potestatem regiminis inferentis. Quid tum dicet ad Paulum, Gala. ij. qui Petrum postponit Iacobo minori, episcopo Hierolymitano; ergo Iacobus ex nominatione erit rector, tenet consequentiā ab autoritate Eccij, per nouā dialecticā. Sed & Ioan. xx. Andreas primus & nominat & uocat ante Petrū. Itaq; uides q̄ soleat Eccius ludere in sacris literis, q̄dūis ibi aliud q̄ ueritatem quarens.

Tertio probat Eccius egregius, eundē primatū ex solutione tributi, Matth. xvij. Nisi esset sibi de errore & defectu ueritatis cōsciū, putas ne tā anxie, tā ridicule quæreret suffragia; quantis eget mendaciū, ut uerū uideat. Ista sane anxietas satis magnū argumentū est, se, teste conscientia, suscepisse mendacij patrociniū. Non eget ueritas simplicissima & aperta tam extortis ac uiolentis suffragijs, seipsa sibi satis est.

Ad rem,

Gratias Eccio, quod Petrum solū æquatū Christo dicit in tributo dato, nā nūc discimus Petrū Christo æqualē, cuius prius didicimus esse inferiorē & uicariū; ita in arbitrio est Eccij, ex Petro facere, quodcūq; uisum est.

Obsecro, cur nō uidit, aut oblitus est, q̄ æqualitas passionis, æqualitas miraculorū, æqualitas uerbi, & multa alia, Petrū nō fecit principē, quarū quælibet multo maior est, q̄ æqualitas tributi dati; sed & oēs homines æquales sunt in humanitate, quæ est omnium summa & admiranda æqualitas, ex qua omnis dignitas hominibus, & tamē nulli ex hac sequitur primatus regiminis.

Quid uero si æqualitas ista census indicet minoritatē Petri, ut quia apostoli alij liberi a censu fuerunt, & ut textus indicat, quod censum dare sit non filiorū regis, sed seruorū & inferiorum; ideo Christus cum Petro se subiecit inferioribus, quod alijs apostolis non præcepit; sed & apostoli cum idem argumentum conciperent, quod Eccius, suspicantes, Petrum ob id primū fore, cœperūt quærere, quis esset maior, acceperunt autē solutionem argumenti eiusdem p̄ intere mptionē, sequenti capitulo prohibiti, ne quis maior inter eos esse cupe ret. Apostoli autem solutionē, quidē acceperunt, sed Eccius forte maior apostolis, & etiam Christo, inconclusibilis, non est contentus solutione Christi, adhuc uersat quæstionem, & determinat partem cōtrariam Christo, laudabili more scholasticorum. Et inuenit cū suis mēdacibus sophistis nouum genus illusionis (distinctionis uel uti dicere) sacre scripturæ, dicens; Non maioritatem ibi, phibitam, sed ambitionem. Cum eadē ratione dicendum sit, nō seruitutem, sed cupiditatē seruitutis præceptam, quando dicit Christus; Qui uult maior esse, sit uester seruus. Iste enim est mos impiorum istorum deprauatorum. Itaq; autore Eccio, non est necessarium ut seruiamus inuicem, sed sufficit, ut cupiamus seruire, sicut opus est non ambire maioritatem, est tamē maiortas ad eundā. Sed facessant laruæ lamiarū, & nocturni Eccij lemures, Christus occasionē ambitionis amputauit, tollens maioritatem, & præbet occasionē humilitatis, imponens seruitutē. Ille ergo maior est in ecclesia, nō q̄ multa ditioe dominat, sed

sed qui multa humilitate seruit. Iste est sensus purus euangelij, si uenena Ecciana excluderis. Cuius ingenium est Abimelech imitari, & caelis de saltu gelmon ramis ignem facere, seu ut Esa, xliiij. de ligno scripturae sibi idolum facere, dum unum locum apprehendit, precedentia & sequentia penitus continens. Quis uero non rideat, si dominus & seruus aliquo casu simul capiantur, simul soluatur censum aequaliter, statim hunc seruum ceteris omnibus seruis dominum fieri hoc ipso casu. Sed ista medicitas suffragiorum indicat Ecciana causam esse pessimam.

Quarto probat eundem primatum ex confirmatione ei commissa & indefectibili fide. Lucae, xxij. Rogauit pro te, ut non deficiat fides tua. Et tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos. Nec opus est ut Eccius uerba ista ponderet quid uelint, sed iuxta suam dialecticam inferat quodcumque uoluerit, quia ad necessarium sequitur quodlibet. Quare & hic syllogizat, Confirma fratres tuos, ergo Petrus est omnium princeps. prima pars est necessaria, quare & quodlibet sequitur, nota (ut dixi) dialectica.

Noua Eccij
dialectica.

Obsecro, quid hoc ad primatum Romanae ecclesiae, quod Petri fides non sit defectura? An fides & potestas regiminis sunt idem apud Eccium? ergo quicumque habens fidem Petri, sunt principes & uicarij Christi. habent autem omnes fidem Petri, quia omnes credunt quod Petrus, sicut Paulus Ephe. iij. dicit, Una fides &c. Non enim de fide Petri personali locutus est Christus, quia haec cecidit, sed de fide ecclesiae, quam Petrus tenebat, nam & ego Petri fidem habeo, & ut. ij. Cor. iij. habentes eundem spiritum fidei. Haec inquam fides nec cadit, nec deficit unquam, quia in Petro deficiens, orta est in latrone.

Habere fidem
Petri, & potestatem regiminis, non sunt idem.

Iam confirmare accipitur dupliciter (ut & ego distinguam) Vno modo, ut confirmationem potestatis significet, qua hodie episcopi facta & uerba confirmantur, hoc modo Ecciana larua accipit hoc loco. Alio modo pro exhortari & consolari tribulatos & afflictos, ita hic Christus accipit, quod ex uerbo Christi liquet, Et tu aliquando conuersus &c. ut scilicet lapsos corroboraret uerbo. Hic patet quod nulla potestas traditur, sed officium fraternum, & charitatis commendatur, quod nemo illorum quaerit, qui primatum regiminis quaerunt, quod sine primatu ipsum impleri potest tam ad inferiores quam superiores & aequales. Ergo generali sententia nos omnes in uno Petro docemur exhortari infirmos, & consolari lapsos.

Petro committitur officium fraternum, nec ulla potestas

Sed age, retorqueamus in ipsum autorem ineptas suas nugas. Si per uerbum confirmare datur primatus Petro, iam nullus est successor Petri, nisi confirmet fratres suos, ipse primo conuersus & indefectibilem fidem habens. Aut ergo necessaria erit Papae fides, & exhortandi officium, aut his uerbis prorsus nihil potest gaudere, nec successor Petri haberi. Et ubi tunc erunt pontifices, qui iam multis annis non confirmauerunt, sed fide & uerbo inanes, solum fulminibus commiserunt substantias fratrum, bellis, dolis, censuris, plusquam tyranni consumperunt? Hos necesse est, Eccius fateatur non fuisse successores, quare nec pontifices. Ita fit, ut iusto dei iudicio excitentur Eccius & sui discipuli, dum diuinas literas de spiritu fidei & officio loquentes, trahunt ad dignitatis pompam, labantur in pestilentissimos Donatistarum & Pighardorum errores, ut si non uolunt negare uerba Christi, cogantur affirmare malos pontifices non fuisse pontifices, nec successores Petri. Arrigat ergo aures grammatica contemtor. Hic Christus apertis uerbis, Petro non nisi conuerso, non nisi indefectibili fide crediti imponit, non dignitatem, sed officium confirmandi. An noua Eccij grammatica docendi sumus, fidem non deficientem significare potestatem regiminis? Quare

Pontifices non confirmant, sed fulminant, frangunt substantias fratrum

Fides indefectibilis non significat potestatem regiminis.

Ff iij successor

Otiolus dignitatis primatus sic confirmatur.

Successor Petri non erit, nisi conuersus fideque prestans confirmet lapsos. At quis hominum ab his oneribus non fugiat? Alijs ergo uerbis iste otiosus dignitatis ac potestatis primatus statuendus est, hac uerba fidem & officium Petri exposulant: quod si Petri & successoris, aut nihil ad eum pertinet. At quis nos certos faciet, quisnam conuersus fide prester? Relinquitur ergo, his uerbis generaliter omnibus tradi doctrinam, nihil Petro externi principatus conferri. Quare rextus est quarendus, qui non de fide aut conuersione prelatorum, sed de sola potestate loquatur, quae sine fide esse possit, qualis est illa Rhomano. xiiij. Omnis potestas a deo &c.

Tributus solutus a Christo & Petro, non probat primatum.

Similiter dicemus de tributo, quod Petri successor non sit, nisi qui aequaliter Christo & Petro, soluerit imperatori & principibus mundi tributa: ubi ergo manent ecclesiarum priuilegia? Vides ne quantum impiae Ecclesiae glossae aperiant foramen laicis principibus? Nam si tributi aequalitas probat primatum in Petro, debet etiam eundem probare in suo successore, ne sit Christo inaequalis, & Petro dissimilis. Qua sapientia Ecclesiae, quid aliud discimus, quam omnes pontifices fuisse impios & haereticos, qui statuerunt de rebus ecclesiae non alienandis, censu, tributo, uectigali, liberis? Denique funditus hac Ecclesiana sententia subruit ius Canonicum. Aut confitebitur Rhom. pontifices Petro inaequales, & per hoc non Petri, nec Christi, sed aliorum potius apostolorum esse successores, qui non soluerunt. Ita fit, ut quandoquidem tributi pensio honoris & dignitatis fuisse in Christo & Petro asseritur, successio Petri stare non possit, nisi clerici omnes subiciantur potestatibus temporalibus, maxime Rom. pontifex, quem praeceteris conuenit aequali honore & dignitate cum Petro fulgere, hoc est, omnium maxime subesse in temporalibus pensionibus. O Ecclesiam tutorem Rhom. ecclesiae, quo clamore me persequeretur, si hoc calos malorum fuisset adortus contra priuilegia Rhom. ecclesiae? Adeste ergo principes terrarum, utimini iure uestro euangelium uobis, autore Ecclesiae, tribuit, ut pontifices, Petri successores esse non possint, nisi uobis pendeant tributa. Immo auxilio uestro cooperemini, augere dignitatem & honorem illorum, id est, ut plus quam ceteri Christo & Petro aequales sint, plus pendant omnibus alijs.

Ecclesius, Vuicleff & Hufz articulos confirmat, eos impugnando.

Sed huc rotari debet, qui spiritus sancti uerba in suas nugas molitur transformare. Vides iam hac ratione Ecclesium omnes articulos Vuicleff & Hufz, omnium Boemorum asseruisse, defendisse, decreta omnesque decretales euacuasse, concilium Constantien. articulorum damnatorum caput damnasse, & mirabili circulo id luisse, ut dum pro ecclesia contra Boemos pugnat, uelut insanus contra ecclesiam pro Boemis triumphat.

Verba Petro dicta nemini aptatur, nisi qui sit similis Petro.

Tertio & illud, Tu es Petrus &c. quando uerba Christi sunt aperta, non cui libet, sed beato Simoni Bariona, qui reuelate patre Christum cognouerat, & confessus fuerat, dictum est, Tu es Petrus, tibi dabo. Non permittam hoc Ecclesiae meo, ut hoc uerbum ulli alteri aptet, quam ei qui similis sit Petro, habens Christi reuelationem, & spiritum sanctum. Nam tale successor Petri hac uerba quaerunt, nec quicquam faciunt ad successorem sine fide Petri, qui alijs quam istis uerbis status debet. Quare iterum Ecclesius Donatista & Pighardus cogit dicere, malos pontifices non esse pontifices, aut hunc textum ad malos non pertinere, sed tantum ad bonos: at bonos certos nemo nouit. Quare in persona ecclesiae ipsa per Petrum dicta oportet intelligi.

Res media primatus.

Nec habet Ecclesius quod his obtendat, nisi forte maiores insanias. Cum enim primatus papae sit res neutra, potest administrari, tum a bonis, tum a malis, textus autem hic non de re neutra, sed necessaria, scilicet de fide loquitur, deinde primatus res temporalis &c.

lis & externa, fides res spūalis & interna, clarū puto cuius, q̄ apte Ecciana te/meritas hęc uerba de primatu exponat. Sed & ipse sentiens Chrylsto, sibi contrariū, addit q̄ Petrus pro apostolis responderit, tamen os & uertex ap̄torū dicitur. Hoc enim uolui, q̄ Petrus sit os ap̄torū, & p̄ ap̄torū responderet, quod & Hiero. hoc loco dicit: ergo non in p̄sona sua, sed omniū loquitur. An non Eccius delyrat, quod hęc pro p̄sona Petri inducit cōtra me, quæ ipsemet fatef̄ pro me, in p̄sona ap̄torū cum Petro fuisse gesta: sed (ut dixi) Eccio nō fuit cura q̄ bene, sed q̄ multa diceret, nec rarum illi est, simul pro se & con/tra se dicere.

Petrus os ap̄torū, p̄ os bus r̄ndet.

Eccius delyrat.

Quinto, probat ex Bern. quod Ioan. ultimo, per mare totus mūdus significatur, subiiciendus Petro, qui in mari ambulauit. Quid audio: mare significat mundū, & Petrus super mare ambulat, ergo est princeps ap̄torū & uicari⁹ Christi: immo, quo sit huius dialecticæ nouæ festiuor consequētia, Petrus ambulat super mare, ergo successor Petri est dominus mundi.

Eccius ex ambulatiōe sup mare, primatū fingit.

Primū, docendus est Eccius per Augustinū, q̄ figura nihil probat. Quare si ue mare significet mundū, siue cœlum, oportet mūdī uocabulum expresse poni ad literā, & ibi ostendere Petrū ambulare sup mundū, nisi forte grāmaticorum contēptor pro arbitrio suo quodlibet per quodlibet intelligere doceat.

Figura nihil probat.

Secundo, esto mare mundū significet, uide dialecticū in signē, Petrus ambulat super mundū, ergo est princeps ap̄torū. Ex quo sequit̄, q̄ ap̄toli sunt mare & mundus, quia Petrus super eos ambulat, id est, p̄latus est eis. sic Eccius. Si autē ap̄toli sunt mare & mūdus, Petrus quid est: nondū quæso frons me/retretris pudescit a tam insulsis delyrijs suis?

Tertio, quid si uerius, per mundū significant̄ uitiosi affectus, quibus in quietur uelut mare? At hos affectus, hunc mundū, hoc mare, cum quilibet Christianus calcet, & suspenso fidei gradu supambulet ad Christū, in littore gloriæ stantē: Sequetur, quēlibet Christianū esse papam. Et Eccius iterū Donatizabit ac Pighardizabit, papam nō esse, qui mare nō calcet, id est, affectibus mundanis nō imperat, quia Petrū non refert, nec sequitur.

Mūdus uitiosos affectus, nō ap̄toli significat.

Quod si mare conculcare sit aliud nihil, q̄ sup homines dominari, sine effectuum suorū imperio, tantum externa pompa fulgere: Quid prohibet etiam Imperatorē temporālē, esse Petri successorē, cum & ipse super mare hoc ambulet potestate dominante: sic Eccij temeritas, quæ ad scripturas perdendas nata uidetur, audet.

Sexto probat ex cōmissis ouibus Ioan. ultimo, ubi papā constitūtū dicit a domino, secundū Chrylsto, & Grego. Hoc est, secundum lemures & somnia Eccij, cū nec nomen papæ in Chrylsto, & Grego, facile inuenias. Sed uideamus, hęc enim ultima est Eccij autoritas ex sacris literis perdita (producta uolui dicere.) Est enim dialectica eius, hęc Christus dixit ad Petrū, Pasce oues meas, ergo Petr⁹ est princeps ap̄torū, & uicari⁹ Christi. Hęc em̄ enthymemata apud Eccij, uel demōstrationib⁹ sunt potiora, Syluestrū & Syluestrinos rudes passus sum, sed eruditos eos reddit Eccius excellentissima ruditate sua. Dico ergo, pascere oues, significat aliquando id quod dominari, p̄llesse, regere secure in ocio, & oues nihil curare, & sic Eccius grāmaticæ nouæ magister accipit. Ita nullus est, qui non op̄ret pascere omnes oues Christi, sicut uidemus in Romana curia ad hoc miris artibus contēdi. Aliquādo, immo sapi⁹ significat uerbū dei docere, orare p̄ ouib⁹, exēplo bono p̄llesse, etiā aiām suā ponere, p̄ eis, totūq̄ se impēdere, ut oues bene habeāt, hoc modo, nullus est hodie, q̄ nō in plurimā

Pascere oues significat Eccio, in ocio dominari.

Quid sit pascere, Homicidæ Romanū uerū primatū sup animam nolunt suscipere.

Et iij partem

partem sollicitudinis, immo totā sollicitudinē uelit uocari q̄ plurimos, & totū primatū hoc modo libenter cedere, pro hoc primatu nemo certat, nemo ad hūc aspirat, quē oēs libēter admittimus cuiuscūq̄, & non inuenimus, qui admissionē nostrā curet. Qui contra hunc scriberet, bene tutus esset a censuris ac homicidiis istis Rhomanis adulatoribus, imo nec tantū possumus, ut huius primatus cōmissionē, uel super tres animas dignētur acceptare. Cur ergo nos persequuntur? Asserimus primatū, optamus, petimusq̄, ut Rhō. pontifex pascat omnes oues, tantū abest ut nos uel unguem latum hanc potestātē ei imminuere uelimus, ut unice ploremus, quod ne unguem quidem latum ipsi dignantur eam acceptare.

Eccius deprauat uerba scripturæ, aut est Pighardista.

Quare iterū Eccius deprauat uerba dei, aut si integra relinquit, Donatistarum hæresim reuocat, statuens pontificē nō pascentē, non esse pontificē: quia hæc uerba Christi incorrupte seruata, officiū imponūt (sane omnīū maximū & periculosissimū, scilicet uerbi docendi & moriendi pro animabus) aut nihil ad pontificē faciunt, iam enim erat Petrus quod erat, apostolus scilicet & primus quando audiuit officium pascenti sibi impositum.

Petro tradita oia regna mundi, exponitur.

Addit tandem Eccius coronidem his dictis, dicens, sic sancta mater ecclesia canit: Tu es pastor ouium, princeps apostolorū, tibi tradidit de^o omnia regna mundi. Primā particulā, scilicet, Tu es pastor ouium, Eccius satis constanter paruipendit, sicut & ij, quos palpat, quā si seruarent, primū (ut dixi) nemo principatū omnīū non tribueret. Verum neq̄ pasturā, neq̄ principatū hunc, neq̄ regna mundi hoc modo tradita, ullus pontifex affectat, sed exhorrent omnes. Quare sicut uerba Christi sunt spiritualia, ita & ecclesiæ. Omnia regna mundi tradita sunt Petro, ut doceat, Cui Petrus: Non uni personæ, sed ecclesiæ & apostolorū in cuius persona (ut diximus) audiuit, Tibi dabo clauēs regni cœlorū. Eccius uero tradita regna mūdi intelligit ad dominandū, non ad seruandū.

Cyprianū citat deprauate.

Post hæc inducit patrum dicta (nam in hac materia multum laborat) Primo Cyprianum de simplicitate prælatorū deprauatissime inducit, ita ut maliciam plusq̄ incitiam Eccius suam prodat. Cyprianus ibi cōtra nouationos hæreticis loquitur, ubi Eccius malitiose decerpit, quæ pro se uidentur stare, cæteris tacitis. Verba Cypriani sunt hæc, Quāuis apostolis omnibus post resurrectionē suam, parem potestātē tribuat & dicat: Sicut misit me pater & ego mitto uos, si cui remiseritis peccata, remittentur illi, tamen ut unitatem manifestaret, unitatis eiusdem originē ab uno incipientē, sua autoritate disposuit, hoc erant utiq̄ & cæteri apostoli, quod Petrus fuit, pari consortio præditi, & honoris & potestatis. Sed exordium ab unitate proficiscitur, ut ecclesia una monstraretur. Vbi hic Petrus princeps cōstituitur apostolorū, sicut deprauator infelix garrit, sua nobis pro Cypriani uerbis inculcans: Cyprianus parem honoris & potestatis gratiā palam esse asserit, sed quia unitas ab uno uenit: ideo hanc potestatis parilitatem dicit inceptam ab uno Petro, quando dixit, Tu es Petrus, ut unitas ecclesiæ monstraretur. Vix similitē & pulchriorem interpretationē uidi, Claret enim mentē sancti martyris esse, non Petrum esse principem apostolorum in regimine, quia clare dicit, hoc erant cæteri apostoli quod Petrus, sed quod potestas hæc omnīū æqualis, sit primū data Petro, ut ab uno Petro, non potestas Petri (ut Eccius deliriat) sed unitas ecclesiæ monstraretur. Non uult originem potestatis a Petro uenire in apostolos, sed sicut unitas multorū ab uno uenit, ita exordium a Petro inciperet: licet æqualiter omnia omnibus donarentur. Merum ergo & friuolū cōmentū est Eccij, aplos omnes fuisse pares in ap̄latu, sed non in

Potestatis parilitas a Petro incepta.

non in regimine. Tunc enim ceteri apostoli non fuerunt quod Petrus, nec patrem habuerunt potestatem & honorem, ut Cyprianus dicit, an non est aliud regere, & aliud regere nonne inaequalis potestas & honor recti & regentis? Etiam erroneum est, apostolatū esse aliud quā regimen, quia apostolatus officium regiminis est omnino. Distinctio ista nata est, quod coepit distinguere inter dignitatem & officium, quod iuridicum est, non theologicum. Alioquin Cyprianus fuisset haereticus, qui sine autoritate Rho. pontificis episcopos creauit, concilia habuit, & ordinandorum episcoporum regulas praescripsit. Quae omnia Eccius nequissime tacet, ad statuenda mendacia sua contraueritatem.

Aplli aequales in regimine. Dignitas & officium non potest distinguuntur. Cyprianus episcopos ordinauit.

Igitur uult quod haeretici sunt cauendi, qui sciunt unitatem ecclesiae, non semper Romanam, sed cuiuslibet, in qua oriuntur, nam quaelibet est una, & tota uniuersalis est una, quam totius & particularis cuiuslibet unitatem dicit monstratam in unitate Petri, qui sua unitate uelut origo sit cuiuslibet unitatis, & totius unitatis, non disponens autoritate sua, sed Christi (inquit) sic disposuit. Verum legat lector Cyprianum, & uidebit Eccium esse Cypriano per omnia contrarium. Non ergo Cyprianus contra scissores primatus, sed unitatis ecclesiasticae loquitur, quae in unaquaque ecclesia scindi & seruari potest. Aut si per unitatem Eccius omnino potestatem intelligit primatus, caecus ille natus Ioan. viij. etiam papa erit, quia sua unitate similiter unitatem ecclesiae representauit, & quotquot alij, qui singuli a Christo sunt curati.

Unitatem ecclesiae sciendae haeretici.

Unitas non significat potestatem.

Secundo, Aug. inducit super Ioan. cuius ecclesiae Petrus apostolus propter apostolatus sui primatum gerebat personam. Obsecro quanta est Eccij hebetudo. Aug. dicit (quod ego semper uolui) Petrum gessisse personam ecclesiae, quod Eccius intelligit principatum ecclesiae. Quis enim negat apostolum Petrum, primum fuisse, primatum apostolatus habuisse, etiam principem apostolorum esse? Quid enim haec ad rem? non per hoc potestatem super eos habuisse probat, quos pariter potestatis fuisse dictum est a Cypriano. Nunquid ipse Aug. a Rho. episcopo fuit ordinatus? ergo haereticus Aug. si intellexit primatum potestatis, & tamen egit in uita, ut solum primatum honoris deferret Rho. pontifici. Eccius dedit opera, sicut scripturas deprauat, ita & dicta patrum, ubi illi Petro tribuit primatum honoris & ordinis, hic mox suo leuiathan autore, addit, & nobis interpretatur potestatem, nec aduertere praecrasitudine cecebris sui potest, quod sancti patres hanc potestatem nunquam agnouerunt.

Petrus ecclesiae gessit personam, citante Eccio.

Eccius dicta patrum deprauat.

Simul hoc quoque notandum, quod multa dicuntur in laudem sancti Petri, quae nequaquam conueniunt eius successoribus, sic nonnulli sancti patres illud, Tu es Petrus, & tibi dabo, Petro tribuunt; quia certum erat ipsum esse sanctum, ideo ea uerba ei aptari possunt, sed non mox ad successorum etiam pertinent. Neque de successoribus ea uerba ullus patrum intellexit, sicut faciunt nouissimi scripturae deprauatores, omnia sine iudicio Rho. pontificibus inflectentes, quaecumque de Petro legere possunt. Sic Petrus potest petra dici, quemadmodum semel Aug. facit & Ambrosio. Quia reuera, quicquid de Christo ipso dicitur, mox de quolibet eius membro uero & proprio dici potest. Sic quilibet Christianus est agnus, iustus, sanctus, petra, fundamentum &c. Verum haec, quae uerba spiritus sunt, non mox successoribus, aut Rho. ecclesiae aptanda sunt, cum successor Petri nesciatur an sit membrum Christi.

Petro tribuitur quod non quaedam in successoribus.

Petrus etiam petra dici potest, quia est membrum Christi.

Hic tamen sensus non est primus & principalis, quia de Christo omnia primo dici debent & proprie, de ceteris uero nequaquam, nisi pia digressionem & abusu modesto, in quo & si non pugnant in contentione (nec consequentibus conueniunt) tamen sine periculo fidei sic intelliguntur.

Patres abusi sunt scripturas.

Error ergo est, quod quaecumque de Petro, ut sancto, locuti sunt sancti, nostri palpones

- pones mox de successore Petri intelligant. Quamvis secundum rei veritatem non solus Rho. pontifex sit Petri successor, sed omnes episcopi, quos ipse instituit: ideoque successor Petri longe minor est quam ipse Petrus. Nec sequitur (etiam si uerum esset) Petrus fuit super uniuersum orbem, ergo etiam Rho. pontifex est super uniuersum orbem. Petrus in Rho. ecclesia non relinquere potuit apostolatū suū, quem a Christo acceperat, sed episcopatū, quem ipse instituerat. Quare Rho. pontifex non plus habet a Petro, quam quilibet alius episcopus ab eodem Petro institutus. Et huius argumentū est, quod Chrysoſto. Augu. Ambrosius & quicūque sancti patres, qui sanctū Petrū super omnes extollunt, honoris quidem ornant præconio, sed nec potestatem ei super omnes tribuunt, nec ipsi in uita Romanæ potestatis subditi fuerunt, nec unquam de primatu Rho. pontificis aliquid meminere: quod tamen Ecclesie suis fœdis adulationibus & deprauationibus statuere quarit.
- Apostolatū suū nō relinquit Petrus.** Tertio, Hiero. inducit contra Pelag. quid Platonī & Petro: ut ille philosophorū princeps, ita hic apostolorū fuit, super quem ecclesia domini stabili mole fundata est. Respondeo, placet similitudo, sed nunquid Plato philosophorū princeps, mox super philosophos dominatus est iure potestatis: non, sed excellentiæ doctrinæ & honoris, ita Petrus princeps, non potestate, sed honore primatus. Et quod super eum ædificatam ecclesiam dicit, uerum est sensu secundario, ut supra dixi, alioquin & ipse Petrus primario sensu, cum sit pars ecclesiæ, super petram, non super seipsum ædificatus est. Abusus est uerbo euangelij Hiero. hoc loco, qui alibi contrariū dicit, euangelij interpretans ex animo.
- Hieronymus** Quarto, Chrysoſto. Math. xvj. Quid igitur Petrus, omnium apostolorū os, & uertex totius consortij, sublimiora ipsum sapere fecit, & ecclesiæ futuræ pastorem constituit. Et infra: hunc uniuerso terrarum orbi Christus præfecit.
- Sup Petrum fūdāta ecclīa secundario, nā prius in fidei cōfessione, uel potius in Christo, qui fundamentū** Hæc si intelligat de potestatis iure, sine autoritate dicuntur, quia uerba Christi hoc non habent, ut supra dixi. Secundo, quia Chrysoſtomus ipse non seruauit, ordinatus episcopus a Theophilo Alexandrino, non a Romano. Tertio, quia etiam si Petrus talis esset, non ideo Rho. pontifex talis esset. tum quod Apostolus, ille episcopus, tum quod sanctus, ille forte peccator. Quare sensum Chrysoſtomi ne cum præcedentibus pugnet, probō & accepto, quod Petrus os apostolorum fuit, ac per hoc non in sua persona locutus est & audiuit. Tibi dabo &c. ita præfectus est toti orbi honore, & in ecclesiæ persona, quæ est mater omnium nostrum.
- Chrysoſto.** Quinto, inducit Leo. c. beatissimus Petrus a domino accepit primatum. Verum est, sed non successor Petri idem, sed cum decretis nihil ago, quia frigidissimi me tractant uerba dei. Quod uero Bern. inducit, non pugnat. Beda plus pro nobis facit, Petrum confitens apostolorum personam gessisse: ideo subdole solum nomen eius Ecclesie retulit, metuens eius sententiam sibi noxiam, adeo syncophantizat theologus. Iam & Dionysium c. iij. de diu. nominibus adducit, quasi hic de papa uicario Christi, & Petro super omnes ecclesias constituto, dicat, cum nihil illorum usquam sit in Dionysio. Displicet mihi, Ecclesiana ista audacia quæ tam contemptim de omnium ingenij & studiis sentit, ut speret se uniuersis non secus ac stolidis & stupidis morionibus posse abuti, allegans quæ nusquam sunt, deprauas quæ usquam sunt, omniaque per mera libidine tentas. Quod si omnino placet nomina autorum coaceruare, consilium dederim, ut martyriologion aut calendariū apprehenderet, ne interim tot mendacijs, patrum & scripturæ uerba cōspurcasset.
- Honore Petri orbi præficiatur.** Sexto, Cypriani locum, quem Lipsiæ non potuit indicare, nec modo audeat nominare, nisi quod lib. j. epistolarum citat, adeo non ipse legit autores, sed per cōpilatores
- Beda**
- Sycophantizat theologus.**
- Falsus Ecclesie.**
- Coaceruat autorū nomina.**
- Ecclesie ex indicibus autorum res citat.**

compilatores excerptit dicta, quæ suo seruiant errori quacūq; specie. Respon-
deo tamen, quod est epistola tertia, lib. j. ad Cornelium, quæ Lipsiæ, nescio ad
quem esse somnauit.

Post ista (inquit) adhuc in super pseudo episcopo sibi ab hæreticis constituto
nauigare audent, & ad Petri cathedram atq; ecclesiam principalem, unde uni-
tas sacerdotalis exorta est &c. Tunc infert Eccius, ergo Rho. pontifex iure po-
testatis omnibus superior est. Sic enim perpetuo delirat, quicquid uoluerit, in
patrum dictis intelligens. Cyprianus hic contra hæreticos unitatem ecclesiæ
tuetur, non potestatem Rho. pontificis, principalem uocat ecclesiam, & bene
quia primus apostolorū ibi Petrus, & inde orta est in alias ecclesias unitas (in-
quit) sacerdotalis. Vnde a Petro scilicet, secundū superiorem auctoritatem eius-
dem Cypriani; non quod Petrus omnes sacerdotes fecerit, sed quod Christus
apostolis parem potestatem tribuens, ab uno Petro incipiens, unitatem eccle-
siæ monstraret. Errat ergo Eccius, qui hoc uerbo putat sacerdotes omnes ex ur-
be Rhomana uenire, & debere haberi. Sic enim nulli apostoli ordinassent epi-
scopos. Et ipsemet Cyprianus nō ex urbe suam retulit sacerdotium, nec ullus
Aphricæ & orientis episcopus. Quod Eccius fortiter transit, solum in literis &
syllabis sophistica pertinaciā hærens, quo faciat nobis Cyprianū hæreticū, cui-
us uerba pro iure suo diuino contra uitam eiusdem torquet.

Septimo, Hieronymus ad Eutagriū, nec altera urbis Rhomæ, altera totius or-
bis existimanda est ecclesia. Vide hunc audacem & impium impostorem, D.
Hierony. id agit ea epistola, quod omnes episcopi sunt æquales inter se, & pre-
sbyteros eosdem quos episcopos esse. Breuiter hæc epistola uel sola funditus
euerit adulatorium dogma Eccij de primatu papæ iuris diuini, ita ut Lipsiæ p-
eandem a me petitus, coactus sit confugere ad cōmentū distinctionis suæ inter
apostolatum & regimen. Clare enim ibi dicit Hiero. episcopū altero, superio-
rem fieri potētia diuinitarum, non sacerdotij dignitate. Eiusdem meriti (inquit)
est episcopus Romæ & Eugubij &c. Plane ergo patet, Eccium hjs laruis aliud
non quæsisse, q̄ ut illuderet simpliciu & rudium animabus, & sancto Hiero-
ny. imponeret suas impias deprauationes, dum ea allegat, quæ maxime cōtra
eum pugnant. Sed neq; quid uelit possum diuinare, quando dicit, non est alte-
ra urbis Romæ, altera totius orbis ecclesia. Hieronymi sentētia clara est, orbē
esse maiorem urbe, sicut ibi dicit, ergo id sentire in Rhoma quod in toto orbē,
cum sit una ecclesia, nec Rhoma diuisa ab uniuersali ecclesia. Eccius autē pul-
uerulentas grāmatistarū scholas fastidians, suasq; dialecticas sequēs, hoc uult,
Non est altera Romæ, altera totius orbis ecclesia, ergo papa est uicarius Chri-
sti, & princeps episcoporum (nam hanc suscepit probandā.) Et consequentia est
clara, si modo insanire licet, & phrenetico capite syllogizare. Aut forte hoc uo-
luit, non est ecclesia dicenda, quæ non est sub Rhomana ecclesia, uerum hæc
Eccius, non Hiero, dicit, imo Hieronymus contrarium dicit, uide epistolam.

Quid ergo mirum, si sophistæ eiusmodi scriptorum discerptores prorsus nec
sua nec aliena intelligant, cum quicquid apprehenderint, suis afforment som-
nijs, & contaminent ludibrijs?

Eundem Hieronymū ad Damasum quoq; citat, sed nomine tenus facturus
lectorī simplici suspensionem de re, quæ in Hieronymo non habetur. Nam id
Eccius querit solum, ut qua potestate, lectorem subuertat potius q̄ erudiat.
Hierony. ibi cum piscatoris successore loqui se dicit, & Ro. ecclesiā cōmēdat,
quod nunq; sit hæretica prauitate cōtaminata, sitq; docēte Christo supra petrā
ædificata,

Unitatē tuet
Cyprianus,
nō potestate
pontificis.
Principale, i.
principem ec-
clesiam.
Unitas quæ
a Petro orta.

Eccius in ele-
mentis & syl-
labis hæret.

Hiero. citat
Eccius, ubi
cōtra ipsum
maxime facit.

Eccius inter
apostolatum
& regimē dif-
tinguit.

Puluerulentas
scholas Eccij
contēns in-
eptissime col-
ligit.

Sophiste dist-
cerpūt auto-
res.

Lectore sub-
uertere stut-
det Eccius.

omnibus
quæ puluer-
ulentas

ædificata, his dictis Hiero. uerissimis, Eccius addit aduerbiū, tātum: quasi hæc soli Ro. ecclesiæ conueniant, quando Christus totam ecclesiā suā (quæ nō est sola Rhomana) super petram ædificaturum se promittat, Verum quid Eccio cum Christo?

Ambrosium
ex decretis ci
sat.

Fidē Petri to
tus orbis ha
bet,

Octauo, Ambrosius adducit ex decretis, nā non uacat legere originalia, nō habent hæreditatē Petri, qui fidem Petri non habent. Obsecro, quis hæc unq̄ negauit? An est altera fides Petri & Pauli & omnium apostolorū: aut altera fides Rhomanæ ecclesiæ & totius orbis: habet totus mundus fidē Petri & Rhomanæ ecclesiæ, imo, quod Eccius miretur, Rhomana ecclesia habet fidē meā. Quid ergo: habet fidem Petri, ergo Petrus est dominus omnium, iuxta noui huius dialectici regulas, sed & propheta in ueteri testamento habuerunt fidem Petri, sicut Paulus dicit, i. Corinth. x. Eandem escam manducauerūt, ergo fuerunt sub potestate Petri, Aut Eccio magistro hæretici fuerunt.

Iam si habere fidem Petri, est sub Petro esse, quam fidem habet Petrus ipse: aut sub quo Petro erit ipse: Ita si habere fidem Rho. ecclesiæ est sub Rhomana ecclesia esse, sub qua ecclesia est ipsa: an sub seipsa, quia habet suam fidem?

Credo te lector iam diu saturum esse insulsissimarū istarum naniarū Eccij, quas uides, quas sola grāmatica potuisset Eccio diluere, quam ridet dici utilē ad sacram scripturam magis q̄ sua sordida phantasmata.

Fidē Rho. ecci
lesiæ sequit
Ambrosius.

Eundem iterū allegat, Typum Rho. ecclesiæ in omnibus sequimur, & nos sane quantum ad fidem attinet. In alijs Ambrosius non sequebatur. Nam sabato nō ieiunabat cum Rho. ecclesia, & habet illa eadē ecclesia Mediolanē. usq̄ in diem hodiernum alium typum in ritibus, quā ecclesia Romana. Nihil ergo est fumus iste Ecciane loquacitatis. Sequimur typum Rho. ecclesiæ, ergo Rho. ecclesia est super omnes ecclesias. Sufficit q̄ Eccio ista probetur, qui nec dignus est melioribus dici rationibus, quia sponte errorem sequitur.

Principatus
aplicæ ecclesiæ
temp. uiguit
in Ro. ecclesia.

Nono, iterū Aug. in Rho. ecclesia semper apostolicæ cathedræ uiguit principatus Manhu: Eccij, Aug. ecclesiam Rhomanā habere dicit principatū apostolicæ cathedræ, qui & alibi, ut lib. ij. c. viij. de doct. Christ. ecclesias aplicas ceteris solet præferre. Eccius uero de suo addens, principatum apostolicæ cathedræ, intelligit principatum uniuersalis ecclesiæ, per cathedram, ecclesiam, per apostolicam, catholicam accipiens, nimirum beneficio grāmaticæ contēptæ.

Notariorum
uulgus p Ec
cio, patrū uel
to p Luthe
rio, & ferme
concilia.

Post hæc dicit se omittere decreta, & bene facit, quia sunt contraria sibi ipsis. Nam ea quæ a sordidis notarijs sunt consarcinata, definiunt pro Eccio: Quæ autem a doctis pontificibus, ut Pelagio, Gregorio, statuunt pro me, ut ostendi in resolutione mea nouissima.

Sed & conciliorum nomina recitat, quia nihil in ijs pro sua sententia statutū est, excepto Constantiensi: quod tamen hic tacet, quia nouit & ipsum, esse dubium, immo contra se. Ego pro me habeo Nicenū & Aphricanū, imo sex prima & celeberrima, ut in disputatione Lipsica uidebitur. Nihil ergo querit Eccius nominū istorum cumulo, q̄ ut lectores idiotas & ignaros stupefaciat & illudat.

Cætera quæ ad hanc materiam pertinent, uide lector in resolutione (ut dixi) nouissima & disputatis Lipsicæ.

ARTICVLVS QVARTVS.

Iure diuino
nullus casus
reſeruatus.

Canones dixit institutos propter auaritiā summī Pontificis, & aliorum pontificū, quia nullus esset casus reſeruatus iure diuino.

Hanc

Hunc erroneum probaturus Eccius, multa confarcinauit ex decretis. Nam apud Eccium ius diuinum in decretis humanis residet, quod apud nos in sacra scriptura regnat: ideo quicquid ibi blaterat, omitto. Optime scio non esse precepta aplice & statuta maiorum contemne nda. Sed hoc quaerit, an iure diuino sit ullus casus reseruatus, hoc Eccius nunquam probabit. Quia supra probatum est: Episcopos omnes esse aequales iure diuino, quare nullus poterit casum alteri excipere iure diuino, immo nec episcopus plebano. Vnde Cyprianus epist. iij. li. j. reprehendit eos, qui alibi circuncursant quam in ecclesia sua, ubi peccauerunt, di. Cum statutum sit ab omnibus nobis, & aequum sit pariter & iustum, ut unius cuiusque causa illic audiat, ubi est crimen admissum, & singulis pastoribus portio gregis sit ascripta, quam regat unusquisque & gubernet, oportet utique eos, quibus praesumus, non circuncursare, nec episcoporum cohaerentem concordiam sua subdola & fallaci temeritate collidere, sed agere illic causam suam, ubi & accusatores habere, & testes sui criminis possint. Haec ille. Vides unicuique pastori portionem gregis ascriptam. At nunc unus grex quatuor, immo centum pastores uel depastores habet. Vides nullum casum reseruatum, sed in sua ecclesia quemque debere poenitere. Si hoc est contra ius diuinum, Cyprianus est haereticus in hoc dogmate, quod & Nicenum concilium constituit.

Crimina ab episcopo loci excutienda docet Cyprianus.

Nec est quod garrat Eccius, disciplinam Christianam euertere hac sententia. Cur Cyprianus eam & Nicenum concilium non euerterit? immo per Romanam curiam & casuum reseruationem disciplina euerteritur. Si seruaret hoc Cypriani & concilij Niceni decretum, nimis impunita esset peccandi hodie licentia. Plebani nullam habent potestatem, paulo maiorem episcopi, totam Romanam curiam. At illic nemo disciplinatur, sed pro pecunijs omnia peccata uenduntur, ubi est urbs meritis indulgentijs, id est disciplinae euerfionibus plena, usque ad clamorem in coelum.

Reseruatio casuum & curia Romana euerterit disciplinam Christianam

Miror autem quod Eccius prioram partem articuli praeteriit, an uerum credat nescio, canones institutos propter auaritiam. Hoc enim fratres isti discipuli Ecciani addiderunt. Vere enim obseruant non suam professionem, nec seipsos, sed alios tantum, ut detrahant & criminentur.

Canones non sunt propter auaritiam instituti sed seruiunt auaritia, & laquei sunt animarum.

Dictum est autem, canones hodie & reseruaciones casuum prorsus nihil esse, nisi laqueos auaritia, non suo uitio, sed Romanensium tyrannorum. Impudentissima enim auaritia est Romana curia, si dederis pecuniam, canones & omnia uenalia habes: si non, casus est reseruatus, etiam si promptus sis omnibus canonibus satisfacere, & omnem disciplinam Christianam ferre. Hi sunt ergo casus reseruati, hi canones, qui euertunt disciplinam Christianam, & seruiunt auaritia.

Post haec recitat egregius dominus doctor iuris & theologiae & dialecticae magister, articulos Constantiae damnatos, asserens eos plenos erroris, scilicet hos.

Papa non est immediatus uicarius Christi & apostolorum.

Decretales epistolae sunt apocryphae.

Non est de necessitate salutis, credere Romanam ecclesiam esse super alias Petrus non est nec fuit caput ecclesiae sanctae catholicae.

Nullus sine reuelatione assereret rationabiliter de se, uel de alio, quod esset caput ecclesiae particularis sanctae, uel Romanae pontifex caput Romanae ecclesiae.

Obedientia ecclesiastica, est obedientia secundum adinventionem sacerdotum ecclesiae, praeter expressam auctoritatem sacrae scripturae.

Articuli in concilio Constantiae reprobati.

Gg Hos

Hos Eccius omnes erroris plenos uocat, tanq̄ dominus super conciliū & ecclesiam sanctam, cum conciliū nō omnes erroneos iudicari, quod ego ex uerbis ipsius concilij probabo, & probaui Lipsia.

Greg. ait. Petro cōmissā plenitudinē pr̄tis, sed alias ferme contrariū habet.

IN FINE DICIT, Petro cōmissam plenitudinē potestatis quā habet suus successor, alij uocati in partem sollicitudinē, sicut dicit sanctus & humillimus Greg. Respondeo, ergo est iure diuino potens. tenet consequentia ab autoritate Greg. cuius uerbum apud Eccium est ius diuinum, q̄ crassa aut̄ astutia dissimulat Eccius quod Greg. idem quod hic semel dicit, decies ferme alijs locis cōtrarium dicit. Iustum ne est, ut Eccio credamus, unum locum ambiguum Grego. adducendi, & decem alios locos certissimos eiusdē negemus: de quibus in resolutione mea, quanto rectius hic unus locus, pr̄ter intentionem dictus ad decem alios locos exponetur, q̄ quod Eccianis somnijs obtemperemus. Dicit Grego. in epistolis, primatum fuisse a synodo Calcedonensi oblatum Ro. pontificibus, & tamen a nullo assumptum: si fuit iure diuino primatus, utriq̄ impie egerunt, illi quod obtulerunt, quod non erat eorum offerre, sed reddere, hi quod non assumpserūt, ius enim diuinum etiam per mortem assumi debet, & nulla causa relinqui. Sed (ut dixi) Eccius, q̄ in lucidis scholis uersatur, alia curat, q̄ ut grammaticā discat, ideo ignoscendum insciē eius quod neq̄ quid sit, neq̄ quō seruandū sit ius diuinū, nouerit.

Ius diuinum nemo debet recusare.

ARTICVLVS QVINTVS ET SEXTVS.

Nulla dixit esse consilia euangelica, sed omnia quæ in euangelio sunt, dixit esse præcepta.

Dixit etiam, quod deus exigeret summam perfectionem a quolibet Christiano, & obseruantia totius euangelii.

Fratres, qui ex me audierant non esse hunc articulum ab ullo dictum, nihil fecius effinxerūt, saltē priorē partē. Verū Eccio eram ignoturus, quod alieno mendacio fuisset seductus, nisi uiderē suis nanijs sese ostēdere ignarū tam præceptorū q̄ consiliorū. Ponam ergo articulū integrum, sic dictum est.

Cōsilia sunt intra præcepta
Cōsilia sūme adimplēs, nō dū adimplet præcepta.

CONSILIA euangelica non sunt supra, sed infra præcepta: hoc est, consilia sunt quædam uix & compendia facilius & felicius implendi mandati dei, ideo etiam seruatīs consilijs nondū impletū est præceptum dei. Nam Ro. viij. Apostolus dicit se seruire legi peccati, & habere peccatum in carne sua (quod utiq̄ est contra præceptum dei) & tamen uiuebat in summo gradu consiliorū. Non ergo distinctio est inter consilium & præceptum, quod consilium plus q̄ præceptum sit: sic enim errant & nugantur Theologi, sed q̄ sunt media cōmodiora ad præceptum: facilius em̄ continet, qui uiduus aut uirgo est separatus a sexu, q̄ copulatus cū sexu, qui cōcupiscentiæ aliquid cedit.

Proinde quæ Eccius ex Apostolo adducit, qui loquebatur sapientiam inter perfectos, neq̄ quid ibi apostolus per sapientiam, neq̄ quid per perfectos intelligat, nouit. Idem sapit de statu perfectionis, & satis ridicule arguitur, quod omnes oporteret fieri monachos & uirgines, si ad perfectiōnem summam teneremur, quasi monachos & uirgines pfectos faciat status perfectionis, id est, uocabulum perfectionis.

Quæram ergo ab Eccio, cui sit datum præceptum illud: Non concupisces: an uirginibus

an uirginibus tantum? Si omnibus hominibus, ergo omnes obligant ad summam perfectionem; quia non concupiscere est summa castitas, quam nec ap[osto]lus Paulus se habere dixit; sed nec uirgines eam habent, & tamen omnibus praecepitur in cōmuni decalogo. Quid hic faciet? an coniugiū tollet de medio, quod sine concupiscentia stare non potest? at concupiscentia est contra praeceptum dei. Bulla theologus. Audi ergo, deus requirit ab omnibus non concupiscere, ad quod proxime accedunt uidui & uirgines, nullus autem attingit, omnibus autem ignoscit, propter gemitum, quo dolent sese non posse attingere, & dicunt: Quis liberabit me de morte corporis huius? Vbi es ergo Eccl[esi]a, qui propositiones istas temerarias & seductiuas ausus es asserere? uides ne te nō adeo saltem profecisse, ut unum praeceptū decalogi intelligas?

Nō concupisces, omnibus praecepit deus, at nemo attingit, ut sic omnibus ignoscat

ARTICVLVS SEPTIMVS.

Confessionem sacramentalem dixit non esse de iure diuino, sed ex institutione Innocentii tertii.

Hunc Eccl[esi]us eximius noster errorem Græcorum uocat, & Hebræorum, & probat per Aug. Ambro. Orige. Petrū Alexan. Obsecro te si petat gentilis ius diuinum, & tu ei hominū uerba reddas, insanum ne te, an sanū iudicabit? Tot annis Eccl[esi]us theologus est, & orbem fatigare promptus est, necdum scit quid sit ius diuinum. Cyprianum miror quod omiserit, qui omnium fortissime exomologesin asserit, sed eius cōpilator grammaticā contemnēs, forte exomologesin græcam, nō intellexit latinam confessionē significare.

Dico ergo, Cōfessio illa quæ nūc agitur occulte in aurem, nullo potest iure diuino probari, nec ita fiebat primitus. Sed publica illa, quæ Christus Matth. xvij. docet; Si peccauerit frater tuus. Et Paulus, aduersus presbyterū accusatio nem &c. Tunc em̄ testibus & accusatoribus crimina examinabantur, sicut supra ex Cypriano adduxi, donec cōfiteretur conuictus. hæc in quā confessio est iuris diuini, ab apostolis & sequentibus seruata, de qua scribunt patres p[ro] Eccl[esi]a nihil intelligentē, inducti. Non tamē damno istam occultam, nisi quod doleo ipsam esse in carnificinam quandā redactam, ut cogantur homines cōfiteri, & scrupulos facere de ijs, in quibus nullū est peccatū, aut ueniale tantum.

Cōfessio e[st] cularia non est de iure diuino.

De cōfessione euangelica scribunt patres.

Iam uideamus Schotistam nostrū, quomodo iure diuino probet cōfessionē, Ioan. ult. Quorū remisistis peccata &c. ibi (inquit) Christus posuit ap[osto]los & successores eorū iudices, absolūdo & ligādo. Modo iudex nō potest pronuntiare nisi causa cognita, quod sit p[ro] cōfessionē. uide ut reptat languens iste sophista.

Cuius fabula est hæc: Nullum peccatum remitti, nisi cōfessione publicetur, cum uero nullus hominū nosse possit omnia peccata, fiet ut ad impossibile obligetur. Nam hinc uenerunt torture istæ cōscientiarū, quod discussionibus & diligentia adhibitionibus confitendi nullus sit finis, inde confessionalia cum nepotibus, filiabus, speciebus, generibus peccatorū, ut ipsorum etiā memoria magis sit laborandū, cū sola cōscientia in hac causa esset consulenda.

Nullus finis cōfitendi, ex errore sophistarum.

Christus nō dixit: Quorum uos non remisistis, nō erunt remissa, & quorū non tenueritis, non erunt retenta. Plura remittit & retinet deus, quæ sacerdos nec retinere, nec remittere potest, licet quæ remisit, remissa sunt. Non sequitur Ego ignosco tibi omnia, quæ mihi male fecisti, ideo deus omnia tibi remisit. Ita nō sequitur: Ecclesia remisit tibi quæ cōfiteris, ergo omnia remissa sunt. sed reliquum est illud: Delicta quis intelligit? & illud Iob: Verebar omnia opera

P[er]c[un]da multa remittit deus sine sacerdoti

Gg ij mea

*Confessio in-
diget refor-
mationem,*

mea. Non est in ecclesia negocium, quod æque ut istud confessionis & penitentiæ, indigeat reformatione. Nam hic omnes leges, quæstus, uis, tyrannis, error, pericula, & infinita mala omnium animarum, & totius ecclesiæ grassantur pleno impetu, quod pontifices parum curant, & sophistis animarum tortoribus relinquunt. Quod interim cum inscitia Ecclesiæ transeat in tempus suum.

ARTICVLVS OCTAVVS.

Canones dixit docere auaritiã, superbiam, luxuriam.

*Leges pontifi-
ciæ ultima
persecutio ec-
clesiæ sunt,*

Clarum est fratres istos esse mendaces, quis enim ita insanat, ut hæc dicat? Nisi forte ista fuerit disputatio, quod lex est uirtus peccati, & per legem peccatum augetur; atque sic fratres uerbum docere, posuerunt pro causam esse. Nam hoc uerum est, quod multiplicatis legibus multiplicantur peccata, ideo infelicissimum genus administrandi est, legibus multiplicatis, ecclesiã Christi liberrimã onerare. Neque enim Ro. curia alia re magis nocuit ecclesiæ Christi, quam multitudinem & uarietate legum suarum; quæ mihi uidentur esse nouissima, & omnium maxima persecutio, ut in qua tot irretitæ conscientiæ pereant irrecuperabiliter, ut turpissimum quæstum sileam, qui legibus istis alitur.

ARTICVLVS NONVS.

Hominem dixit non habere liberum arbitrium.

*In utraq; pte
cõtradictio-
nis cupit Ec-
cius discipu-
los,*

*Eccius de li-
bero arb. Lu-
therio nõ dis-
sentit.*

Hunc hæresim Manicheorum uocat Eccius. Ego autem inuidiam Ecclesiã toto corde detestor, quæ tantum candoris non habet, ut permittat eum pure & aperte docere ueritatem, etiam si eam noscat, sed in uolucris gaudet, delectatus quod alij in errore maneant, ut discipulos habeat in utraq; parte contradic-tionis. Væ tibi gloria maledicta, & maledicat tibi omnis creatura. Scito ergo lector & certus esto; Eccium nihil prorsus in hac re dissentire mihi, nisi ad meram uocem & speciem. Quod ut noscas, aduerte. Eccius Lipsiæ concessit, lib. arbi. ante gratiã non ualere, nisi ad peccandum, ergo nõ ualeat ad bonum, sed tantum ad malum, ubi ergo libertas eius? Nam omnis homo saltim rudis, audiens liberum arbitrium, intelligit ipsum æque posse in bonum & in malum prorsus non cogitans quod solum possit in malum, inde procedit in fiducia sui præsumens posse se ad deum ex suis uiribus conuerti.

*Liberum arbi-
trium p gratiã
restituitur.*

*Arbitrium est
ceu ciuitas
deuastata.*

Hæc esse impia Eccius bene nouit, nec tamen fratres erudit, sed eorum erro-ri impiissime cooperatur. Dico ergo, quod homo habet liberum arbitrium non quia sit modo, quale fuit in paradiso (de quo loquitur Eccle. xv. per Eccium inductus) sed quia fuit liberum, & potest fieri per gratiam iterum liberum, alioquin uere est seruum arbitrium. Non ergo liberum arbitrium tam a facto esse quam a debito esse dicitur. Vnde Augu. lib. ij. contra Iul. uocat ipsum seruum arbitrium, & Christus: Qui facit peccatum, seruus est peccati. Et iterum. Nemo potest accipere quicquam, nisi ei datum fuerit. Ioan. iij. Sicut ergo ciuitas uastata, uel colapsa domus, habet quidem nomẽ & titulum, quem prius habuit, & posterius habebit, nõ tamen idem potest quod prius, ita liberum arbitrium. Quid autem cum indoctissimis fratribus agamus? Eccius respondeat, si liberum arbitrium est liberum, cur in potestate Pauli nõ fuit, Ro. vij. facere quod uolebat? Cur seruit peccato, quod odiebat? Ecce in gratia apostolus captiuum se dicit in lege peccati, & tu homini peccatori tribuis liberum arbitrium? Sed iterum, si liberum est arbitrium, cur oramus, sanctificetur nomen tuum, fiat uoluntas tua? An ut facilius possimus, sicut Pelagiani dixerunt? Si oramus, impossibile est quod ora-
mus, ac

mus, ac per hoc nullo pacto in libertate nostra. Quid moror? Augu. dicit con-
 temnendos esse, qui ex malicia resistunt ueritati; docendos, qui ex ignorantia.
 Eccius autem hæc non ignorat, ut dixi. Quando ergo sancti patres liberū arbi-
 trium defendūt, capacitātē libertatis eius prædicāt, quod scilicet uerti potest ad
 bonū per gratiā dei, & fieri reuera liberum, ad quod creatum est.

Arbitriū est
 liberū, id est,
 uerti potest
 libertatem.

ARTICVLVS DECIMVS.

Multos canones cōtrarios sacre scripture, eaq; extorte exponētes.

Hunc iniuriosum in summos pōtifices dicit Eccius, & erroneum, & nomi-
 ne meo interfecto, reprehendit me quod in actis Augustensibus idem scripse-
 rim, & iniquissime ibi iudicari. Deinde cōfutaturus acta mea, & defensurus
 canones, dicit B. Cyprianum exposuisse illud; Tu es Petrus &c. quo modo Pe-
 lagius exponit dist. xxj. Similiter & B. Augu. Hierony. Ambro. Bernar. Bedā
 glos. ordi. omnes per Petrum exposuisse petram; de his quidem superius satis
 est dictum arti. ij. &. iij. quod maior pars sanctorum Petrum gessisse personam
 apostolorū & ecclesiæ dicit, & abusiue Petrum intelligi per petram. Nec uer-
 ba euangelij posse per consequentiam pati hæc expositionem, quod absurdum
 sit, Petrum ædificari super seipsum; ideo eos potissimū patres esse sequendos,
 qui principalem & proprium sensum euangelij sequuntur, ut Augustinum
 Hieronymum, Bedam, Originem. Recte ergo dixi Pelagium uolēter expo-
 nere euangelij, non quia per Petrum petram intelligit, quod hic Eccius pere-
 grina sectatus caufatur, sed quod personā Petri ibi non pro apostolorū perso-
 na intelligit, hoc enim tunc agebam, nō an Petrus esset petra. Deinde quod p-
 petram sibi potestatem super totam ecclesiam uendicari, quod uerba euange-
 lij nō patiunt, ista debuit Eccius cōfutare, & nō illic ignē extinguere, ubi nul-
 lus ardet. Nisi quod (ut dixi) Eccio multa dicere fuit ppositū, q̄ apte autē & re-
 cte, stupidis lectoribus sciebat nō esse necessariū. Qui em̄ uulgi iudiciū & fa-
 mam aucupatur, etiā si delyret (modo sit copiosus) facile obtinebit.

Patres aliqui
 abutunt scri-
 ptura in lau-
 dem Petri.

Qui pprum
 sensū tradūt
 sequendi.

Eccius nihil
 ad scopum.

Similiter & illud q̄ theologice confutat, quod decretalis, quæ habet uerbū
 Pauli, Translato sacerdotio necesse est ut legis translatio fiat, dicit me potius
 glossam q̄ textum (ut qui sit Aug. & Pauli) improbasse. Ridiculū caput; quasi
 textum improbarim, quando Pelagium improbaui in præcedenti puncto, ac
 non potius abusum textus & extortam expositionem. Nunquid em̄ toto hoc
 negocio textus improbo, quando deprauationes impias Eccij psequor? Ita hic
 non fuit propositū meum textum improbare, sed quod pontifices hunc textū
 male traherēt ad suum sacerdotiū, & leges suas, ut cuilibet patet legenti. Nam
 alias non potest dari causa, cur in eo loco de constitutionibus hunc textū Pau-
 li adduxerint, nisi pro legibus suis, sicut glossa dicit, Eccius iuris doctor est, &
 nescit ex titulo intelligere scopum legis in eodem positæ. An est iuris forbilis
 forte doctor magis q̄ intelligibilis.

Translato sa-
 cerdotio le-
 gis translatio.
 perperā usur-
 pant decreta
 les.

Eccius iuris
 doctor.

ARTICVLVS VNDECIMVS.

Quod plus sit credendū simplici laico scripturam alleganti, q̄ Pa-
 pæ, uel concilio, scripturam non alleganti.

Hæc Eccius (licet Gerson fortiter ei resisteret) dicit procacem tum promoti-
 uam hæresis, augmentatiuam pertinaciæ, generatiuam singularitatis, inobedi-
 entia & rebellionis, contra sum. Pont. & sacra concilia, & sic similia pulchræ
 latinitatis ornamenta ex grammatica contempta.

Gg iij Tu uero

Scripturæ sã
ctæ credendũ
plurẽ concil
ijs & papæ.

Tu uero lector hic Ecciam obserua (ut Ecciano more insultem) an nõ intus & extra, a planta pedis ad uerticem usq; perfusus totus sit hæreticissima prauitate, una cum suis discipulis fratribus. Quid putas boni sentit, qui scripturæ sanctæ non credendum asserit? Quis unq; auditus est hæreticus, qui uerbo dei nõ credendum docere præsumpsisset? Sic debent cadere, qui fraterna inuidentiã, & adulandi furore perditũ, non nisi perniciem & ecclesiæ & ueritati pro maledicta gloria sua quærũt. Quid hic faciet? scriptura sancta est uerbum dei, quod si asina diceret, audiendum est, etiam præ omnibus angelis, si uerbum dei non haberent, nedum præ papa & concilio sine uerbo dei agentibus. O furor, uerbo dei non credendum, sed humanis uerbis, docet Eccius d. s. theologiæ (id est uerborum dei) docent idem sui discipuli, uiperæ uiperina genimina. Inunc Ecce & doceto, quod audire uerbum dei, & credere scripturæ sanctam alleganti sit promotiuũ hæresis, generatiuum singularitatis, inobedienciæ & rebellio nis. Obsecro ubi nunc est cælus Ro. curiæ, ubi principes, ubi pontifices, hæc monstra ferre potestis? Ego tot patior hostes, ppter hominũ opinioniones neglectas, hic gloriã habet hostis uerbi dei, abnegator scripturæ sanctæ.

ARTICVLVS DVODECIMVS.

Dixit non esse necessaria bona opera.

Bona opera
extra gratiã
nihil sunt.

Opera bona
sunt salubria
& necessaria

Hanc hereticam pronunciat Eccius, & bene probat, sed nonne suam prodit maliciã & inuidiam? cũ sciat me ita non sapere, & tamẽ a malignis fratribus hanc libenter acceptans, ostendit se malle, ut tam insigniter errarẽ, quõ liceret ei contra me gloriari, q̃ ut uera saperem, q̃ pulchra fuisset modestia Ecciana, si istis fratribus restitisset, dicẽs: Falsum uos dicitis, Martini scripta legi, nõ ita sapit, sed iuxta Bern. Hoc pro Eccio. Caterũ huius ppositiõis originem puto esse, qd sapius docui, bona opa, q̃ extra gratiã fiũt, nihil esse. Deinde soli fidei sine opibus legis, iuxta Paulum, tribui iustitiã. Tum fratres illi neq; quid opa legis, neq; quid opera bona significant docti, pro operibus legis, quæ necessaria non sunt, immo noxia sunt, posuerunt opera bona. Nam quid de lege aut operibus legis scirẽt, qbus pfectio est nihil uelle discere, nihil scire, sed uisões capitis sui pro pugillo hordei & fragmine panis (ut Ezechielis uerbis dicam) miserrimo populo inculcare? Stat ergo sententia.

Non sunt necessaria, immo sunt noxia opera legis cuiuscunq;. Sed necessaria sunt & salubria, opera bona quæcunq;.

ARTICVLVS XIII.

Deum præcepisse homini impossibilia.

Præcepta dei
impossibilia
homini cum
gratia facillima,

Hic multas conuehens autoritates scripturæ, in quibus iugum Christi lenge, Matth. xj. Mandata non grauiã. j. Ioan. v. Quæ, dispeream, nisi simulet, aut penitus ignoret qd uelint. Dixi supra, Eccium mecum sentire, quod lib. arb. sine gratia non ualet, nisi ad peccandum. Obsecro quæ tandem est tabes tanta inuidiæ, hanc nostræ miseriæ & impotentia scientiam abscondere a fratribus nostris? Si non ualet nisi peccare homo, quomodo nõ sunt impossibilia ei oia mandata dei? Pereat ista maledicta sophistarũ simulatio, & dissimulatio, quæ aliud nihil facit, q̃ quod aliud hic, aliud ibi dicit, ad seducendã corda simpliciu. Dico ergo, mandata dei etiam leuissima & minima, sunt homini impossibilia per seipsum; Sed cum gratia dei sunt facillima, ut apus: Possum omnia in eo, qui me confortat. Qui alibi dicit: Non sumus sufficientes aliquid cogitare ex nobis

nobis, tanq̄ ex nobis. Cur enim oramus, uolūtas tua fiat, si sunt possibilīa nobis? Recte ergo dicit Hiero. anathema esse, qui dixerit impossibilia esse mādata dei, sed non negauit nobis esse impossibilia, deo omnia sunt possibilīa, nobis nihil est possibile. Sicut dicit Pal. cxxxvij. Nec sermo est in lingua, quanto minus opus est in manu mea.

Hanc elucidationem potuit Eccius dare, sed noluit, nē non haberet quod in me criminaretur. Plus eum delectat, inuidiam mihi mouere, q̄ proximos ueritatem docere. Malletq̄ omnes homines in errore perire, q̄ tabidam suam inuidiam non explere. Transeo illud Deuter. xxx. Non est trans mare &c. quod tanta inscitia tractat, ut insanire uerius uideat, q̄ loqui. Suo hęc tempori.

ARTICVLVS XIII

Christus nihil sibi meruit, sed tantum nobis.

De hac propositiōe ipse adhuc dubito, quia omnia erant Christi ab instanti primo suę conceptionis, ideo meritū hic æquiuoce accipi oportet. Sed nec scio an unquā hunc dixerim. Hoc scio, quod quicq̄d Christus fecit & obtinuit, nobis fecit & obtinuit, ad implendam uolūtatē patris, nihil enim sibi quæsiuit. Et hoc sensu, si ab aliquo meorum auditorum dictum est, recte dictum est. Nā id me in populum concionatum esse certus sum. Est ergo sensus, Christus merendo non sibi, sed nobis seruiuit, sicut dicit Esa. liij. Seruire me fecisti in peccatis tuis. Verum hęc propositiō ideo offendit fratres ruditatis, quod ipsi populum soleant seducere, & ad magna merita cumulanda exhortari, maxime operibus a se doctis & electis, quo faciunt, ut homines assuescant quærere quæ sua sunt in deo, & propter merum cōmodum deo seruire. Cum ad exemplū Christi, qui propter nullū suum lucrū aut meritum, sed propter solam uolūtatē dei, ad nostram salutem omnia fecit: & nos non propter ullū cōmodū debeamus deo seruire, nec cogitare q̄ magna mereamur, sed q̄ bene uolūtatē dei placeamus. Hanc sanam doctrinam isti insani fratres & pseudoprophetae non intelligentes, mūdum replent erroribus, & infernū damnatis animabus, dum hominibus magis inculcant meritorum uocabula, q̄ diuinæ uolūtatē memoriam. Quod Christū non sibi meruisse dixi, qui nec quid mereri sit, unq̄ cognouerunt, neq̄ cognoscere possunt. Mereri enim non est animo merendi bona facere (ita enim solent isti mentium deceptores, populum Christi illudere) sed simplici corde, nullo meriti aut premij respectu, solo gratuito affectu, gratis diuinę uolūtatē obtemperate. Charitas enim non quærīt quæ sua sunt, merita uero & præmia, sua sponte, sine nostro studio sequuntur ad obedientiam diuinę uolūtatē.

An Christi sibi meruerit incertum.

Omnia nobis meruit.

Merita inculcare pessima seductio.

Mereri ē gratuito affectu uolūtatē diuinę obtemperare

ARTICVLVS XV.

Boemos esse meliores Christianos nobis.

Hunc Eccius fortituum hæresis, derogantem sacro concilio Constantiē. dicit. Nihil habet pannosus hic & penuriosus Theologus, quod iactet, q̄ concilium Constantiense: quod alias satis dixi & errasse, & multa non pro hæreticis, nec erroneis statuisse, quæ Eccius hæretica & erronea, de proprio cerebro, pro sua temeritate statuit.

Apostolus hic audiendus est, Tu quis es, qui iudicas alienum seruum: suo domino stat aut cadit,

Boemi meliores nobis.

Nihil habet Eccius, præter Concilium Constantiense.

Gg iij

In fine

Canoniza-
tio sanctorū
inutilis.

IN FINE articulum de canonizatione sanctorū non satis expressit, ideo nihil possum adhuc dicere, nisi quod dicit ipsum esse scandalosum, & derogatum papalis potestatis sibi traditæ. Valde uellem scire, ex quo loco scripturæ tradita sit potestas papæ sanctos canonizandi: Deinde quæ necessitas sanctorum canonizandi: Tandem, quæ utilitas sanctorum canonizandi: Sed quia ipse hic transijt, transeam & ego: Nihil dicens, nisi quod mihi nō satis placet canonizatio sanctorū, more quo uidimus multos canonizari, q̄ optime seipso canonizassent: licet nō damnem, canonizet quisq̄ quantum uolet.

VIDISTI (in q̄) lector charissime, q̄ inique & malitiose me Ecclesiam & fratres illi quæsierint, ut cum mea calumniari nō possent, sua mihi figmenta imposuerūt, ut calumniandi libidinem utcunq̄ explerent.

Propria tueri
difficili? q̄
aliena carpe

In qua re, si me nō prohiberet Christiana p̄fessio, utrosq̄ mirifice possem tractare. Verū ne me tam stupidū arbitrent, quasi eorū nequitias deprehendere nequeā, tentabo & ipsis, non mea, sed sua uenena proponere, & cogitationes eorū reuelare, ut habeāt tam ociosi criminatores negotium quo occupentur. Producam ergo hic per ordinē articulos hæreticos & errores, quos ex prædictis eorum calumnijs collegi, & uidebunt quanto sit difficilius propria tueri, q̄ aliena carpere.

ARTICVLI HAERETICI IO. ECCII ET
quorundam fratrum, ex illorum assertis & negatis,
per Martinum Lutherium deducti.

Articuli hæretici,
subiecti
ex dictis Ecclesie
sophistæ.

Primus. Nicenum conciliū cum quatuor sequētibz est hæreticū.

Secundus. Aphricanum conciliū est hæreticum.

Probat̄ ex Ecclesie dictis, quia determinauerūt cōtra Constantiē. conciliū, Rhom. pontificem non esse uniuersalem episcopum super omnes ecclesias, nec episcopos ex urbe Rhomana confirmandos.

Tertius. Orientalis ecclesia fuit plus q̄ per mille annos hæretica. Patet, quia uixit secundū statuta Niceni concilij, contra Constantiē.

Quartus. Aphricanæ ecclesie cum Cypriano martyre fuerunt hæreticæ.

Quia uixerunt in eodem puncto secundum Nicenum conciliū.

Quintus. Augustinus, Ambrosius, S. Martinus, S. Nicolaus sunt hæretici.

Quia non fuerunt ordinati a Rhom. pont. contra conciliū Constantiē.

Sextus. Gregorius Nazan. Anathasius, Basilus Magnus fuerunt hæretici.

Quia secundum Nicenum conciliū, contra Constantiē, gerunt.

Septimus. Rhoma. Pontifices omnes usq̄ in hodiernum diem, sunt hæretici.

Quia approbauerunt statuta Niceni concilij, contra Constantiē.

Octauus. S. r Gregorius magnus fuit hæreticus, cum suis prædecessoribus.

Quia

Quia oblatum a concilio Chalcedonensi primatum recusarunt, & sic iuri di-
uino restiterunt, contra concilium Constan.

Nonus. Tota uniuersalis ecclesia est hæretica per totū orbem, ex-
cepto Eccio & fratribus.

Quia tenet Nicenum conciliū euangelio æquale.

Decimus. Decreta Romanorū pontificum plurima sunt hæretica.
Quia determināt, Nicenū cōciliū euangelij cōparandū, cōtra Cōstantiense.

Vndecimus. Papa malus, non est papa.

Quia uerbum Christi, Tu es Petrus &c. ei non conuenit, cum non sit petra,
nisi qui Petro similis sit, quoniā per Eccium isto uerbo papæ autoritas probat
Hic est Donatistarum & Pighardorum articulus.

Duodecimus. Papa nō prædicans euangeliū, nō est papa.

Quia uerbum Christi: Pasce oues meas, non seruat, quo Papa constituitur
iuxta Eccium. Idem, si non confirmat fratres suos lapsos & tribulatos, per
eundem Eccium.

Tertiusedecimus. Papa nō diligens Christum, non est papa.

Quia iuxta Eccium: Petrus papa cōstituitur per uerbum, pasce oues meas, ubi
prius dilectio requiritur a Christo.

Quartusedecimus. Præcepta decalogi nō sunt data, nisi his, qui sunt
in statu perfectionis.

Quia præceptum, Non concupisces, nulli conuenit seruare, nisi in statu per-
fectionis, multo minus alia grauiora.

Quintusedecimus. Peccata nō posse remitti, nisi cognita & confessa.
Patet ex Ioan. ult. Quorum remiseritis, & ex glossa Eccij, sed hoc est erroneū
& hæreticum, cum sint occulta & oblita &c.

Sextusedecimus. Liberū arbitriū sine gratia esse liberū, ac nō seruū.
Contra Paulum: Serui fuistis peccati &c.

Decimusseptimus. Romanū pontificē esse hæreticū.

Quia exemplo Christi & Petri (quibus est æqualis) nō pendit tributum.

Decimusoctauus. Clerus totus est hæreticus

Quia non soluit principibus secularibus tributum, patet per idem.

Decimusnonus. Iura de priuilegiis & immunitate ecclesiarum, &
rerum, & personarum, sunt hæretica.

Quia contra Christū & Petrū soluentes tributū, quibus debēt æquari, cū per
æqualitatem illam Eccius probarit Rhomani Pont. potestatem.

Vicesimus. Reges & principes euangelio obediunt, si accipiāt ma-
iores pensiones a papa & clero, q̄ a laicis.

Patet per idem.

Vicesimusprimus. Verbo dei nō est credendū, sed uerbo hominū.

Quia laico

Quia laico scripturam habenti credendo, dicit Eccius, fomentum hæresis fieri.

Vicesimussecundus. Conciliū est supra scripturā & uerbū dei. Quia Eccio magistro, plus eis credendum, etiam sine scriptura, q̄ laico cum scriptura.

Vicesimustertius. Papa est peior q̄ Lucifer & antichristus. Quia Lucifer & Antichristus tantum æqualitatem dei quærūt, sed Eccius Papa tribuit superioritatē dei, dum eum præfert uerbo dei.

Vicesimusquartus. Præcepta dei sunt homini possibilia, & per cōsequens gratia dei non eget, sicut Pelagiani dicunt.

Hos pestilentes & blasphemos errores protestatur Martinus Lutherus contineri in Eccianis & fratrum articulis cum earum declarationibus, & promittit eos conuicturum, & probaturum se de his omnibus, nisi reuocarint sua pessime dicta.

Hæc autem lector tentauit, non curiose, longe plura inuenturus, si Eccij & fratrum more, ad uiam (quod dicitur) cutem ea sim examinatus, quæ ipsi in papyrum expuerunt. Quæ omnia in suū tempus rei seruo cōfutāda. Nondū enim Eccium tractauit, quo modo me semper tractat. Erit autem forte, ut canem dormientem irritet, & patientiæ meæ abusum semel soluat.

Vale, & ora, ut Eccius meus sanus fiat, & liberetur a miseria insanæ adulationis & gloriæ.

AMEN.

FINIS.

ARGUMENTVM

Epistolæ sequentis.

ECcio, quod in epistola ad Reuerendum Misnensis ecclesiæ Antistitem, Canonicos indoctos Lutheranos, & seminatores errorum Lutheri uocasset, respondent Canonici indocti, quatenus & qua ratione sint Lutherani.

Canonicorum

Pie cōcludit